

Odstranění náletových dřevin metodou částečného loupání kůry

Text a obrázky: Robert Stejskal (2021).

Princip metody částečného loupání kůry, poměrně jednoduchý a přitom velmi účinný způsob odstranění mladých jedinců náletových dřevin, **spočívá v cílené aplikaci malé dávky herbicidu na kmínek stromku**. Účinek metody je dlouhodobý, tzn., že po translokaci účinné látky do kořene rostlina kompletně odumírá, aniž by dokázala znovu regenerovat. Náletové dřeviny mohou nepříjemně zaplevelovat zahrady, vinice, záhonky okrasné zeleně, ale i sušší louky, pastviny, sady nebo další pozemky. Při odstraňování nežádoucích náletových dřevin lidé často volí pouhé vyřezání nebo vysečení. Čistě mechanické odstranění má ale jen krátkodobý účinek a za pár měsíců jsou dřeviny zpět. Kdo si toto marné snažení vyzkoušel, provádí **nátěr pařezků herbicidem** nebo **postřik listové plochy**. V určitých situacích může být nejlepším řešením zde popsaná metoda částečného loupání kůry.

Příklady obtížně odstranitelných náletových dřevin

Mezi náletovými dřevinami vynikají vysokou odolností vůči opakovanému výřezu, frézování, kroužkování i vykopání kořenů zejména **invazní nepůvodní druhy**. K nejběžnějším patří **trnovník akát** (*Robinia pseudoacacia*), stále častější **pajasan žláznatý** (*Ailanthus altissima*) nebo v některých oblastech hojný **javor jasanolistý** (*Acer negundo*). Potrápit ale může svojí houževnatostí také **slivoň myrobalán** (*Prunus cerasifera*), používaná jako podnož peckovin.

Metoda je určena k likvidaci tenkých jedinců nežádoucích dřevin o tloušťce kmínku asi 1–3 cm a výšce zhruba 1–2 m. Pomocí nožíku sloupneme kůru přibližně na polovině obvodu kmene a vytvořené poranění ihned potřeme herbicidem (např. běžně dostupné přípravky na bázi glyfosátu). Poté necháme takto ošetřený stromek postupně odumřít. Metodu lze praktikovat v letních a podzimních měsících, kdy jsou dřeviny olistěné.

Zaměření metody a výchozí podmínky

- **Velikost dřevin:** Metoda slouží k likvidaci **tenkých jedinců nežádoucích dřevin o tloušťce kmínku asi 1–3 cm** a výšce asi 1–2 m. U silnějších jedinců použijeme injektaž navrtávacím kmene.
- **Druh dřevin:** Metoda je účinná na široké spektrum **listnatých dřevin**, včetně obtížně odstranitelných druhů, jako jsou invazní akáty, pajasany nebo javory jasanolisté.
- **Růstová forma:** Největší uplatnění má částečné loupání kůry **u jedinců semenného původu s jednoduchým přímým kmenem**. U dřevin keřového vzrůstu není metoda příliš vhodná. Lze použít i na **výmladky**, tj. jedince vegetativního původu vyrůstající z kořenů nebo pařezků. U výmladků ošetříme, pokud možno, vhodnou metodou i mateřské stromy a pařezy, jinak se budou tvořit opakovaně. Pokud rostou výmladky ze silného „zapomenutého“ kořene, mohou i přes ošetření vyrůst znova.
- **Hustota a velikost porostu.** Částečné loupání kůry je racionální zejména pro jednotlivé dřeviny nebo méně husté a nepočetné skupinky, čítající řádově desítky až malé stovky jedinců. Na husté a souvislé porosty mladého náletu raději zvolíme aplikaci herbicidu **postřikem na list**.
- **Roční období:** Metodu lze s registrovanými přípravky praktikovat výhradně **ve vegetačním období**, kdy jsou dřeviny plně olistěné. V zimě, v době rašení nebo při podzimním žloutnutí listů je účinnost nulová nebo výrazně snížena.

Výhody metody částečného loupání kůry

- **Jednoduché vybavení:** Vystačíme si s běžně dostupnými pomůckami.
- **Rychlost:** Ošetření jednoho stromku trvá pár vteřin, za hodinu lze ošetřit až 100 jedinců.
- **Vysoká účinnost:** Správně provedenou aplikaci dřevina málokdy přežije, což se týká také problematických druhů dřevin, obtížně odstranitelných jinými metodami.
- **Uplatnění v řadě situací:** Metodu lze praktikovat jak v cenném přírodním prostředí (např. zvláště chráněná území), stejně jako na pozemcích v intravilánu.

Vybavení a pomůcky

- **Ochranné rukavice:** Používáme rukavice odolné proti chemikáliím. Ošetřujeme-li akáty, tenké jednorázové rukavice doplníme ještě pevnými pracovními rukavicemi.
- **Nůž:** Vhodná je zahradnická žabka nebo lehká **mačeta** se zahnutou čepelí. Mačeta se hodí i k uvolnění ošetřovaného stromku od husté vegetace v okolí.
- **Štětec:** Ideální je menší plochý štětec o šířce asi 2–3 cm. U dražších štětců s hustými štětinami nemusíme tak často namáčet.
- **Herbucid:** V současnosti jsou k této metodě registrovány přípravky Roundup Klasik Pro, Roundup Biaktiv a Touchdown Quattro. Na akát **ředíme s vodou** zpravidla na 30–50 %, u pajasanu používáme neředěný nebo mírně ředěný (75 %) přípravek.
- **Ochranný oděv:** Nejvhodnější je pracovní oblečení s dlouhými nohavicemi i rukávy, zejména pokud odstraňujeme akátový nálet.
- **Malý kyblík:** Do něj nalijeme herbucid a namáčíme aplikační štětec.
- **Laboratorní stříčka:** Slouží jako zásobník herbicidu. Ze stříčky si dávkujeme menší množství herbicidu do malého kyblíku, aby byl štětec jen lehce namočen.
- **Velké vědro:** Do vědra o objemu ± 10 l uložíme malý kyblík s herbicidem, štětec a stříčku. Vědro nám usnadní poponášení pomůcek a velmi účinně brání rozlití herbicidu. Pokud se nám malý kyblík převrhne, herbucid zachytí vědro.

Tip: Při loupání dáváme pozor, abychom kmínek neoloupali po celém obvodu. Kompletní okroužkování sice způsobí odumření nadzemní části, ale zastaví tok látek v rostlině. Následkem toho herbucid nestihne doputovat do kořenů a stromek často regeneruje.

Technický postup

1. **Příprava prostoru:** Tento krok se týká situací, kdy rostou nežádoucí dřeviny v husté vegetaci. Pomocí mačety uvolníme ošetřované stromky a dle potřeby osekáme (často suché) přízemní větve, které překáží.
2. **Sloupnutí kůry:** Pomocí nože nebo mačety sloupneme kůru při bázi kmínku v délce asi 10–15 cm. Pruh sloupnuté kůry by měl zaujímat přibližně 60 % obvodu kmínku. **Silnější stromky** o tloušťce asi 2–3 cm vyžadují sloupnutí dvou pruhů – jednoho u báze kmínku a druhého o něco výše na protější straně. Pokud ošetřujeme **stromky rozvětvené u země** do více kmenů, což je častý případ u zmlazených jedinců po výřezu, provedeme sloupnutí pod větvením a nejlépe ještě na vnitřní straně jednotlivých výhonů.
3. **Aplikace herbicidu:** Štětcem namočeným lehce do herbicidu potřeme vytvořená poranění. S nátěrem nečekáme – rána na kmínku musí být čerstvá, nezaschlá! V hustších porostech nám pro udržení přehledu pomůže obarvený herbicid.
4. **Následná kontrola:** Výsledek aplikace herbicidu začne být vidět po pár dnech – projeví se žloutnutím a padáním listů. Metoda bývá většinou téměř stoprocentní, ale přesto ošetřené stromky vyžadují kontrolu přibližně po měsíci. Spíše než že by stromky zásah přežily, můžeme najít jedince, které jsme napoprve přehlédli. Odumřelé stromky lze snadno vytrhnout z půdy i s kořeny.

Tip: Pokud ošetřujeme hustou skupinu více jedinců (porost), postupujeme raději od konce porostu směrem k jeho začátku (tj. couváme). Takto se vyhneme kontaktu s herbicidem na již ošetřených kmíncích.

Ukázka postupu částečného loupání kůry (vlevo) a nátěru vytvořených poranění obarveným herbicidem (vpravo).

U tenkých jedinců stačí sloupnout kůru na jedné straně kmínku.

Silnější kmínky vyžadují vytvoření dvou aplikačních míst.

V případě trsů je potřeba ošetřit zvlášť všechny jednotlivé kmínky.